ΕΤΟΣ ΙΑ'. Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 4 ΜΑΪΟΥ 1897 Ἀριθ. 487

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
11 Ὁδὸς Μουσῶν 11
Ἀπέναντι Νέας Ἐφημερίδος

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα πωρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ΟΚΤΩ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπεργ καὶ «Ἑστίας»

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ', δ', ε', καὶ ς' ἔτους εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ.

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ βασίλισσα τῶν Κάτω Χωρῶν φιλελληνίς Καθημεριναὶ ἐντυπώσεις.— Οἱ πρόσφυγες (ὑπὸ κ. Εἰρήνης Οἰκονομίδου).— Αἱ χελιδόνες καὶ τὰ Χρυσάνθεμα. — Δρᾶσις τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Ἑλληνίδων (ἀνταπόκρισις εἰς Manchester). Λευκὸν (ὑπὸ Λευκῆς). — Αἱ μητέρες (κατὰ τὸν Michelet). Εἰδοποιήσεις. Ἐπιφυλλίς.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Καλή μου φίλη,

Μὴν ἀπελπίζεσαι. Οἱ θρῆνοι καὶ αἱ ἀπελπισίαι καὶ ἡ ἀπόγνωσις καὶ αἱ ἀραὶ καὶ αἱ βλασφημίαι ἁρμόζουν μόνον εἰς γραΐδια, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν μένει καιρὸς ἐπανορθώσεως δυστυχιῶν. Τὰ ἔθνη εἶναι ὡς τὰ ἄτομα. Διέρχονται πάσας τὰς ἡλικίας ἀπὸ τῆς νηπιακῆς μέχρι τῆς γεροντικῆς.

Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν εἶναι νήπια ἀκόμη, περιπίπτουν εἰς ὅλα τὰ λάθη, εἰς ὅλας τὰς ἀνοησίας, εἰς ὅλα τὰ σπασοκεφαλιάσματα τῆς ἡλικίας των. Συχνὰ-πυκνὰ καταλαμβάνονται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἐμφύτου εἰς τὰ μικρά, νὰ μιμῶνται τοὺς μεγάλους, νὰ κάμνουν ὡς αὐτοί. Φυσικὰ ἐφ' ὅσον περιορίζωνται εἰς τὸν στενόν, εἰς τὸν περιωρισμένον κύκλον τοῦ ἰδίου οἴκου, τὰ μεγαλομανῆ παιγνίδιά των εἶναι ἀβλαβῆ. Εὐθὺς ὅμως ὡς θελήσουν νὰ πάρουν ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν τὸν ρόλον των καὶ νὰ ἐξέλθουν τοῦ ἰδίου στενοῦ κύκλου, χωρὶς νὰ φέρουν τὰ πραγματικὰ ἐφόδια τῶν μεγάλων, ἢ χωρὶς νὰ ἔχουν τὴν διευθύνουσαν τὰς πράξεις ἐκείνων πεῖραν καὶ ἱκανότητα, σκοντάπτουν καὶ πίπτουν. Ἀλλὰ τὰ πεσίματα αὐτὰ εἶναι, φίλη μου, ὄχι μόνον ἀκίνδυνα, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ἀναγκαῖα καὶ βεβαίως διδακτικά, πολὺ διδακτικά. Τὰ μικρὰ πίπτουν, βεβαίως πίπτουν, ἀλλὰ σηκόνονται ἀμέσως, σηκόνονται ταχέως καὶ ὅταν ἐπαναρχίσουν νὰ τρέχουν, ὑπολογίζουν τὰς δυνάμεις των, προσέχουν εἰς τὰς δυσκολίας τοῦ δρόμου, τέλος ἀρχίζουν νὰ ἐνοοῦν ὅτι πρέπει νὰ βαδίζουν βραδύτερον καὶ μετὰ μεγαλητέρας προσοχῆς.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ
ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΣ

Ἡ σύγχρονος Ἑλλὰς ὡς λαὸς διατρέχει βεβαίως ἀκόμη τὴν πρώτην τῆς ἡλικίας της περίοδον. Διὰ πρώτην φορὰν ἐξέρχεται τοῦ στενοῦ κύκλου τοῦ οἴκου της, διὰ πρώτην φορὰν ἀποδύεται εἰς ἀγῶνα μετὰ συμπαίκτορος, ὁ ὁποῖος καὶ ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας του καὶ ὡς ἐκ τῆς πείρας του καὶ ὡς ἐκ τῶν συντρόφων, οἱ ὁποῖοι τὸν περιστοιχίζουν, εἶναι ἀναντιρρήτως μέγας.

Φυσικὸν λοιπὸν ἦτο νὰ σκοντάψῃ, νὰ πέσῃ, νὰ μωλωπισθῇ. Τὰ τραύματα, τὰ ὁποῖα φέρει εἶναι ἴσως σοβαρά, τῆς προξενοῦν μεγάλους πόνους, θὰ τὴν κρατήσουν ἐπί τινα καιρὸν ἀσθενῆ καὶ ἀδύνατον, ἀλλὰ καὶ θὰ τὴν καθαρίσουν ἀπὸ τὰ ἀσθενικὰ καὶ ρυπαρὰ μικρόβια, τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν εἰς τὸ αἷμά της καὶ δηλητηριάζουν τὴν νεότητά της καὶ μαραίνουν καὶ ρυτιδοῦν πρόωρα τὴν ἀνθηρότητά της καὶ παραλύουν τὴν ἀνάπτυξίν της. Τὰς συμφυεῖς εἰς τὰς νέας ἡλικίας ἀδυναμίας, τὰς ἀπαραιτήτους εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς ζωῆς ἀσθενείας, θὰ θεραπεύσῃ βεβαίως ἡ δίαιτα εἰς ἣν ὀφείλει νὰ ὑποβληθῇ, εἰς ἣν θὰ ὑποβληθῇ

ἀναντιρρήτως διὰ νὰ θεραπευθῇ, διὰ νὰ ἀναρρώσῃ.

Καὶ ἐπειδὴ οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη δὲν ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἓν, ἀλλ' ἀπὸ μυριάδας ἀτόμων, ἐπειδὴ τὰ ἄτομα αὐτὰ εἴμεθα ἡμεῖς ἐδῶ, ἄνδρες καὶ γυναικες μαζῆ καὶ σεῖς ἐκεῖ οἱ ἀπανταχοῦ εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ κόσμου διεσπαρμένοι Ἕλληνες, βεβαίως ὅλαι καὶ ὅλοι μας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὀφείλομεν νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς τὴν δίκιταν ταύτην, ἵνα ἐπιτευχθῇ, ἵνα κατορθωθῇ ἡ ἀνάρρωσις τῆς μεγάλης μας ἀσθενείας, ἵνα αὕτη ἀνακτήσῃ ὄχι τὰς πρώτας δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἀπεδειχθησαν φαινομενικαὶ μᾶλλον παρὰ πραγματικαί, ἀλλὰ τὰ ζωτικὰ ἐκεῖνα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦν τὴν σφριγῶσαν νεότητα καὶ ἀνθηρότητα καὶ τὸ σθένος καὶ τὴν ἀντοχὴν τῶν τε ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν.

Ἡ δίαιτα.

Καὶ ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἀρχίζωμεν ἀπὸ καλὴν ἀρχήν, ἐὰν θέλωμεν νὰ φθάσωμεν εἰς καλὸν τέλος, νομίζω, φίλη μου, ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτὴν οἱ μεγάλοι καὶ πολύτιμοι παράγοντες εἴμεθα ἡμεῖς αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι, ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν εἰλικρινῶς, πολὺ ἐλαφρὰ ἕως τώρα ἐπήραμεν τὸ μέρος μας καὶ πολὺ ἀκρίτως καὶ ἐπιπολαίως ἐπελήφθημεν τοῦ μεγάλου δημιουργικοῦ προορισμοῦ μας.

Καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἴσως, ἀντὶ νὰ ρίψω τὸ μεγαλήτερον ἄδικον εἰς ἡμᾶς ἐδῶ τὰς τοῦ ἐλευθέρου βασιλείου, εἰς ἡμᾶς ἐδῶ, αἱ ὁποῖαι ζῶμεν εἰς ἑλληνικὴν γῆν καὶ ἀναπνέομεν ἁγνὸν καὶ μυροβολισμένον ἑλληνικὸν ἀέρα, θὰ ἀρχίσω ἀπὸ σᾶς, αἱ ὁποῖαι ἐζήσατε καὶ ἀνετράφητε εἰς ξένους ἀλλὰ πολιτισμένους τόπους, αἱ ὁποῖαι βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς χώρας μας ἤλθετε καὶ ἀποκατεστάθητε ἐδῶ.

Λοιπὸν σεῖς ὅλαι ἐνέχεσθε πολὺ εἰς τὴν ἐπιπολαιότητα, μεθ' ἧς αἱ Ἑλληνίδες ἐν γένει ἐπελήφθημεν τοῦ δημιουργικοῦ ἔργου μας, εἰς τὴν ἀντιπατριωτικὴν σχεδὸν ἀνατροφήν, ἣν δίδομεν εἰς τὰ τέκνα μας, τὰ μαμμόθρεπτα, τὰ ἀσθενικά, τὰ ξενόγλωσσα, τὰ ξενολατρικά, τὰ ξενομαθημένα. Μὴ συνοφρυοῦσαι, σὲ παρακαλῶ, καὶ μὴ κοκκινίζῃς καὶ μὴ διαμαρτύρεσαι καὶ μὴν ἑτοιμάζεσαι νὰ πετάξῃς μακρὰν εἰς τὸ κάνιστρον τῶν ἀχρήστων τὰ σημειώματά μου. Ὀφείλεις καὶ σὺ καὶ ὅλαι σεῖς αἱ *ἐξευρωπαϊσμέναι* ἐντελῶς Ἑλληνίδες νὰ μὲ ἀκούσητε ὀλίγον, διὰ νὰ πεισθῆτε ὅτι δὲν ἔχω ἐντελῶς ἄδικον, καὶ ὅτι πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ μὴ νομίζετε, ὅτι εἶσθε σεῖς ἐντελῶς ἀνεύθυνοι, ἐντελῶς ἀναμάρτητοι διὰ τὰ κακά, διὰ τὰς δυστυχίας, διὰ τὰς σημερινὰς συμφορὰς τοῦ Ἔθνους μας.

Αἱ μητέρες καὶ αἱ μάμμαι σας, αἱ πρῶται δηλαδή, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἦλθαν ἐδῶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἐθνικήν μας ἀνεξαρτησίαν καὶ αἱ ὁποῖαι, ὡς ζήσασαι εἰς πολιτισμένας καὶ ἐξευρωπαϊσμένας καὶ ἐλευθέρας χώρας, ὤφειλαν νὰ ἀποτελέσουν τὸ πρὸς ἀπομίμησιν παράδειγμα τῶν ἀπολιτίστων ἰδικῶν μας τί ἔπραξαν; Ποῖον σχολεῖον μορφώσεως ἐδημιούργησαν διὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ των βίου; Ποῖον τύπον ἀνατροφῆς προέβαλαν εἰς τὰς ἰδικάς μας πρὸς ἀπομίμησιν; Ποῖον βίον ἐθνικὸν ἐδημιούργησαν; Αὐταὶ αἱ ὑποτιθέμεναι ἀνεπτυγμέναι καὶ μορφωμέναι, αἱ ὁποῖαι ὤφειλαν νὰ γνωρίζουν καὶ τὴν μεγάλην ἱστορίαν τοῦ ἀπωτάτου παρελθόντος μας καὶ τὴν θαυμασίαν γιγαντομαχίαν τῶν πατέρων των, μὲ ποίας βάσεις ἐθνικοῦ βίου ἐθεμελίωσαν τοὺς οἴκους των; Ἦλθαν ὡς Ἑλληνίδες ἐδῶ ἢ ὡς κοσμοπολῖτιδες; Ἦλθαν ὡς πατριῶτιδες ἢ ὡς ξέναι, μὲ ξένας ἀρχάς, μὲ ξένας ἰδέας, μὲ ξένα αἰσθήματα, μὲ ξένα ἤθη καὶ ἔθιμα, μὲ ξένην γλῶσσαν;

Ἦτο βεβαίως φυσικὸν αὐτό, διότι ἐξοικειοῦταί τις πάντοτε μὲ τὸ περιβάλλον αὐτόν, ἀλλὰ τί ἔπραξαν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ἵνα τὰ ἤθη των καὶ ὁ βίος των καὶ ἡ δρᾶσίς των καὶ ἡ μόρφωσις τῶν τέκνων των ἀποβῇ ἑλληνική; Ἠγάπησαν κἂν τὸν τόπον αὐτόν; Ἐξετίμησαν τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀδελφοῦ των λαοῦ; Ἐνίσχυσαν εἰς αὐτὸν τὰ ἀγαθὰ σπέρματα, ἅτινα ἐνυπῆρχον εἰς τὴν φύσιν του; Καὶ ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι τότε αἱ ἐδῶ ὡς ἀπολίτιστοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐλκύουν τὰς συμπαθείας των, τί ἔκαμαν αἱ μεταγενέστεραι, τί ἔκαμαν αἱ σύγχρονοι, τί κάμνουν αἱ μένουσαι καὶ σήμερον εἰς τὴν ξένην;

Μὴ περιμένῃς νά σου τὸ εἴπω ἐγὼ αὐτό, θὰ ἀφήσω τὰ πράγματα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς νὰ ὁμιλήσουν. Εἰξεύρεις πόσους Ἕλληνας ἠρίθμουν αἱ Ρουμανικαὶ πόλεις κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μας, πόσους αἱ Ρωσσικαί, πόσους ἡ Μασσαλία καὶ ὅλαι αἱ ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς Εὐρώπης; Χιλιάδας πολλὰς χιλιάδας. Καὶ σήμερον αἱ πλεῖσται ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν ἀριθμοῦν ἑκατοντάδας, καὶ δεκάδας μόνον. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι λιμός, ἢ πανώλης ἢ χολέρα τοὺς ἐδεκάτισεν, ἀλλὰ διότι σιγὰ-σιγὰ ἤλλαξαν γλῶσσαν καὶ ἐθνικότητα καὶ πατρίδα καὶ ἔγειναν Ρουμάνοι καὶ Ρῶσσοι καὶ Γάλλοι καὶ Ἄγγλοι καὶ κοσμοπολῖται!

Ἤλλαξαν γλῶσσαν. Ἰδοὺ τὸ πρῶτον τραῦμα κατὰ τοῦ Ἔθνους μας. Ὁ ἀλλάσσων εὔκολα τὴν γλῶσσάν του, ἀλλάζει εὐκολώτερα καὶ τὰ αἰσθήματά του. Καὶ τὴν γλῶσσαν τὴν μεταδίδομεν, τὴν διδάσκομεν, τὴν δημιουργοῦμεν, τὴν μορφώνομεν ἡμεῖς αἱ γυναῖκες. Ἡ γλῶσσα εἶναι ὁ πρῶτος διερμηνεὺς τῶν αἰσθημάτων μας, τῆς ἀγάπης μας, τῆς στοργῆς μας πρὸς τὰ τέκνα μας. Εἶναι ὁ ἰσχυρότερος δεσμός μας μετὰ τὴν τροφὴν ἣν τοῖς δίδομεν. Εἶναι ἡ βάσις καὶ τὸ κρηπίδωμα τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου. Εἶναι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὠμέγα τοῦ πατριωτικοῦ ἰδεώδους.

Τὴν γλῶσσαν αὐτήν, καλὴν ἢ κακήν, δημώδη ἢ ἀρχαΐζουσαν, σχολαστικὴν ἢ φυσικήν, ἀδιάφορον, τὴν πολύτιμον αὐτὴν κιβωτὸν τοῦ ἐθνικοῦ γοήτρου, τὴν ἀτίμητον αὐτὴν παρακκαταθήκην, ἣν ἐμπιστεύεται τὸ Ἔθνος εἰς τὰς γυναῖκας, τί τὴν ἔκαμαν, πῶς τὴν διετήρησαν, πῶς τὴν μετέδωκαν;

Εἶναι ἄρα ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπω ἐγώ; Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀκούσῃ κανεὶς ὄχι μόνον τὰς εἰς τὴν ξένην Ἑλληνικὰς οἰκογενείας, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰς πλατείας, εἰς τὰς αἰθούσας τὰς Ἑλληνίδας καὶ τὰ Ἑλληνόπαιδα τοῦ καλοῦ λεγομένου κόσμου, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τῶν μέσων καὶ τῶν κατωτέρων ἀκόμη τάξεων;

Καὶ ὑπάρχει ἄρά γε ἔθνος, ὑπάρχει λαός, οἷος δήποτε τῆς ὑφηλίου, ὅστις νὰ περιέπεσεν εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν πατριωτικὴν προδοσίαν, εἰς ἣν περιεπέσαμεν ἡμεῖς; Ποία ἐξ ὅλων ἡμῶν, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐταξειδεύσαμεν πολὺ καὶ ἐζήσαμεν εἰς ξένους τόπους, δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἀπήντησεν εἰς τὴν μᾶλλον κοσμοπολῖτιδα χώραν τοῦ κόσμου τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῆς ξενογλωσσίας; Ἤκουσέ τις ποτὲ τὰς Γαλλίδας νὰ ἀρνοῦνται τὴν γλῶσσάν των διὰ νὰ ὁμιλοῦν Ἀγγλικά, ἢ τὰς Ἀγγλίδας γαλλικά, ἢ τὰς Ἰταλίδας Γερμανικά, ἢ τὰς Γερμανίδας Ρωσσικά; Ἦ ἔφθασε μέχρι σήμερον ἡ ξενολατρεία εἰς ἄλλο ἔθνος εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασεν εἰς τὸ ἰδικόν μας;

Αὐτοὶ δὲ οἱ ξένοι αὐτοὶ οἱ Εὐρωπαῖοι, αὐτὰ τὰ εἴδωλα τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς λατρείας, αὐτοὶ οἱ ἥρωες τῶν αἰθουσῶν μας, αὐτοὶ οἱ πολιτισμένοι, αὐτοὶ οἱ raffinés ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀντιγράφομεν τὰ μεταμεσημβρινὰ καὶ τοὺς χαιρετισμοὺς μὲ τοὺς ἀνεστραμμένους ἀγκῶνας καὶ τὰ τραχέα ρ, καὶ τὰ μονόκλ, καὶ τὰς παιδαγωγοὺς τῶν τέκνων μας· αὐτοὶ ὅλοι μὲ ποῖον συνηπίσθησαν παρὰ τὸ πλευρὸν τίνος ἐτάχθησαν σήμερον, κατὰ τίνος ἔστρεψαν τὰς θανατηφόρους ὀβίδας τῶν στόλων των καὶ τὰ φονικὰ ὅπλα καὶ τὰ στρατηγικὰ σχέδια τῶν στρατηγῶν των;

Ἐναντίον ἡμῶν τῶν θαυμαστῶν των, διότι μᾶς αἰσθάνονται μικροὺς καὶ ἀσθενεῖς, διότι παρ' ἡμῶν αὐτῶν τῶν ὑποτιμώντων πάντοτε ἑαυτούς, συνείθισαν νὰ μᾶς καταφρονοῦν, διότι εἰς τὰς πολιτικὰς ἐνεργείας μας ἀνεδείχθημεν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀδέξιοι, διότι δὲν ἔχομεν τὸ σθένος καὶ τὴν αὐτοπεποίθησιν, τὴν ὁποίαν ἔχουν συνήθως οἱ νέοι λαοί, οἱ καλῶς διωργανωμένοι καὶ ἰσχυρῶς μορφωμένοι καὶ ὑγιῶς ἀνεπτυγμένοι, ὅπως ἀφόβως ἀντιμετωπίζουν τοὺς κινδύνους καὶ ἐπιδιώκουν τὴν προαγωγήν των καὶ ἐργάζωνται διὰ τὸ μέλλον των.

Καὶ δι' ὅλα αὐτὰ εὐθυνόμεθα, σοὶ ἐπαναλαμβάνω, κατὰ πολὺ ἡμεῖς αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τέλους εἶναι καιρὸς νὰ ἀνανήψωμεν, νὰ ἀπεκδυθῶμεν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, νὰ γείνωμεν ἑλληνικώτεραι, νὰ γείνωμεν ἰδίᾳ περισσότερον μητέρες Ἑλλήνων ἀνδρῶν, ἀληθῶν προμάχων τῆς πατρίδος. ἀνδρῶν ἀνταξίων τοῦ ὀνόματος, τὸ ὁποῖον φέρουν.

Ἡ περίστασις αὐτὴ ἀνέδειξε τὴν ἰσχύν μας, τὸ σθένος μας, τὸν διοργανωτικὸν νοῦν μας. τὴν δύναμιν τοῦ χαρακτῆρός μας, τὴν ἀκατάβλητον ἀντοχήν μας εἰς τοὺς κόπους. Ἰδέ, φίλη μου, ἡ Ἑλλὰς εἶναι σήμερον διῃρημένη εἰς δύο στρατόπεδα, τὸ ἓν μάχεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν μὲ τὰ ὅπλα ἀνὰ χεῖρας. Εἶναι τοῦ γενναίου στρατοῦ μας. Τὸ ἄλλο μάχεται κατὰ τῆς δυστυχίας καὶ ἀθλιότητος καὶ τῶν πόνων καὶ τῶν ὀλέθρων, οὓς δημιουργεῖ ὁ πόλεμος Εἶναι τὸ τῶν γυναικῶν μας. Τοῦτο δὲν ὑστέρησεν ἐκείνου, ἀλλ' οὔτε ἐκεῖνο ἴσως ἀπεδείχθη ὑπέρτερον τούτου.

Ὅπως κατωρθώσαμεν νὰ ἀνδρισθῶμεν σήμερον, ὅπου ὁ κίνδυνος μᾶς συνήσπισε καὶ μᾶς ἠδέλφωσεν ὅλας ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημαίαν, ὅπως κατωρθώσαμεν νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τόσας ἀνάγκας καὶ τόσας στερήσεις καὶ τόσας δυστυχίας, καὶ νὰ ἀναδειχθῶμεν ὑπέρτεραι ἑαυτῶν, οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐπανορθώσωμεν εὐθὺς ὡς ἡ τάξις καὶ ἡ ἡσυχία ἀποκατασταθῇ εἰς τὸν τόπον μας τὰ κακὰ καὶ τὰ ἐσφαλμένα, τῶν ὁποίων ἐν πολλοῖς εἴμεθα εἰσηγήτριαι, ἐκ κακῆς ἀντιλήψεως τῆς ἰδέας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου.

ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

«Τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγρούς, πτωχεύειν, πάντων ἐστὶν ἀνιαρότατον».

Τυρταῖος.

Τώρα κατὰ πρῶτον ἐνόησα καλῶς ὅλην τὴν σημασίαν, ὅλον τὸ ὕψος τῆς πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας παρακελεύσεως τοῦ ἀρχαίου στρατηγοῦ—ποιητοῦ Τυρταίου—ὅτε ἡ ὄψις τῶν δυστυχῶν τῆς Θεσσαλίας προσφύγων μ' ἔκαμεν ἀκουσίως νὰ ἐνθυμηθῶ τοὺς στίχους τοῦ θουρίου, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν ἐφηβικήν ἡλικίαν μᾶς ἐδίδασκον ν' ἀπαγγέλλωμεν.

Τώρα ἔλαβον πλήρη καὶ ὀδυνηρὰν ἀντίληψιν τῶν στίχων:

«Τὰ πάχεά του τὰ χωράφια καὶ νὰ ζῇ μὲ δικκονιά,

Μὲ γονεοὺς νὰ *παραδέρῃ*, μὲ γυναῖκα 'μορφονειὰ κτλ».

διότι τὴν ἀξιοθρήνητον αὐτὴν εἰκόνα ἔχω δυστυχῶς ζῶσαν πρὸ των ὀφθαλμῶν μου ἐν ὅλῃ τῇ φρικώδει πραγματικότητι!

Εἶναι μὲν πάντοτε θλιβεραὶ αἱ συνέπειαι τοῦ πολέμου, ἀλλ' ὅταν ἔχῃ τις νὰ κάμῃ μὲ ἐχθρὸν ἄγριον καὶ αἱμοβόρον, ποδοπατοῦντα ἀνιλεῶς πᾶν ἀνθρώπινον δίκαιον, δύνατται μὲ αἱμάσσουσαν καρδίαν νὰ ἐπαναλάβῃ τοὺς σκληροὺς ἐκείνους λόγους, ἄλλου βαρβάρου κατακτητοῦ «Οὐαὶ τοῖς ἡττημένοις».

Καὶ εἶναι πράγματι ἀγρίας τραγικότητος αἱ σκηναί, ὧν ἐγένοντο δρᾶσται ἢ μάρτυρες οἱ ἐκ Λαρίσσης, ἰδίως, πρόσφυγες, τὰ θύματα τοῦ φοβεροῦ πανικοῦ, ὅστις συνέστρεψε καὶ διεσκόρπισε τὰ δυστυχῆ αὐτὰ ὄντα, ὡς ἡ λαίλαψ συστρέφει καὶ διασκορπίζει τὰ φύλλα τοῦ φθινοπώρου! Μία μήτηρ ἡμιπαράφρων ἐκ τοῦ τρόμου, ἀκολουθοῦσα κατὰ τὴν ὥραν τῆς φυγῆς τὸ πλῆθος τῶν φευγόντων ἐλησμόνησε τὸ μόνον τέκνον της, βρέφος κοιμώμενον ἐντὸς τῆς κοιτίδος του, ἀφοῦ ἐκλείδωσε τὴν θύραν τῆς οἰκίας της καὶ καταφθάσασα ἐδῶ μετὰ τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν ἠρώτα καὶ μετὰ καιόντων δακρύων ἂν θὰ τὸ εὕρῃ ἔτι ζῶν, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ νὰ τὸ παρκλάβῃ!

Ἄλλη, σύζυγος ἀξιωματικοῦ, ὡς μοὶ εἶπον, ἠναγκάσθη νὰ θάψῃ μόνη της, βοηθουμένη ὑπὸ τῆς μητρός της, τὸν σύζυγόν της, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν ὥραν τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ στρατοῦ ἐκόμισαν στρατιῶται, βαρέως πληγωμένον καὶ ψυχορραγοῦντα εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας καὶ ἐκάλυψε διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν μὲ τὸ χῶμα τὸ πτῶμά του, ἵνα μὴ ὑποστῇ ὕβριν ἐκ μέρους τοῦ ἀγρίου ἐχθροῦ! Καὶ ἀφοῦ ἐξετέλεσε τὸ ὑπέρτατον τοῦτο καθῆκον, ἔφυγεν, ἔφυγεν ἀφήνουσα ὄπισθεν ὅ,τι προσφιλὲς καὶ ἱερόν!

Ἡ φαντασία τῶν ποιητῶν ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ δημιουργήσῃ ὅ,τι κατὰ τὴν ἐπάρατον ἐκείνην νύκτα ὑπέστη ὁ δυστυχὴς πληθυσμὸς τῆς Λαρίσσης!

Μία τῶν προσφύγων, ἐνῶ ἔφευγε πεζῇ, ἐπιθέσασα ἐν μικρόν της τέκνον εἰς τὰ καπούλια μουλαρίου, τὸ ὁποῖον ἄλλοι εὐτυχέστεροι εἶχον κατὰ τὴν πορείαν. αἴφνης τὸ ἔχασε, διότι ἐκείνη μὲν ὑπελείφθη, ὁ δὲ κάτοχος τοῦ ζώου τίς οἶδε ποίαν διεύθυνσιν ἔλαβεν. Καὶ τώρα τὸ κλαίει ζῶν. Θὰ τὸ ἐπανεύρῃ ἄρά γέ ποτε;

Ἡ δὲ ἀδελφή της, δυστυχεστέρα ἢ εὐτυχεστέρα ἴσως, μόλις ἔφθασεν ἐδῶ ἔθαψε τὸ ἰδικόν της νήπιον, ἀποθανὸν *ἐκ λύσσης*, διότι ἐπὶ 24 ὥρας, καθ' ἃς ἐπλανῶντο, δὲν εὗρε νὰ τῷ δώσῃ ὀλίγον νερόν! Καὶ «ἐστέγνωσαν τὰ σωθικά του» ὡς λέγει ἡ ἰδία.

Ὦ! σπαράσσεται ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀκούῃ τὰς πτωχὰς γυναῖκας νὰ διηγῶνται τὰ βάσανά των μὲ τὴν κλαυθμηρίζουσαν θεσσαλιωτικὴν προφοράν. Καὶ διερωτᾶται εἶναι δυνατὸν ἀνθρώπινον πλάσμα ν' ἀνθέξῃ εἰς τόσην συμφοράν;

Θεέ μου! τόσῳ λοιπὸν τερατῶδες συναίσθημα εἶναι τὸ

τοῦ πανικοῦ, τὸ ὁποῖον παραλύει τὸν ἐγκέφαλον τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἀφίνει νὰ λειτουργῇ εἰμὴ τὸ ζωῶδες ἔνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως καὶ κάμνει νὰ λησμονῇ ὁ στρατιώτης τὴν τιμήν του καὶ ἡ μητέρα τὸ τέκνον της!

Εἶναι ἐν γένει ἀξιοδάκρυτος ἡ κατάστασις τῶν δυστυχῶν προσφύγων, τοὺς ὁποίους ξενίζει ἡ πόλις μας. Καὶ πρέπει κατὰ γράμμα νὰ ληφθῇ ἡ λέξις, διότι ἡ Χαλκὶς ἐπέδειξεν ἔκτακτον συμπάθειαν καὶ φιλοξενίαν εἰς τοὺς δυστυχισμένους ἀπάτριδας.

Ὅτε, ἐν ὥρᾳ βαθείας νυκτός, ἔφθασε τὸ ἀτμόπλοιον, τὸ κομίζον τοὺς πρώτους πρόσφυγας καὶ ἡ παραλία ἀντήχει ἐκ τῶν κλαυθμῶν τῶν παιδίων καὶ τῶν λυγμῶν καὶ στεναγμῶν τῶν γυναικῶν, ἐξῆλθεν ὁ κόσμος ἀπὸ τὰς οἰκίας του καὶ παρέλαβε τοὺς ἀστέγους ὑπὸ τὴν στέγην του καὶ παρέσχεν εἰς τοὺς ἀτυχεῖς κεκμηκότας μίαν κοίτην διὰ νὰ κατακλιθῶσι καὶ ὀλίγον ἄρτον διὰ νὰ φάγωσιν!

Καὶ τώρα αἱ πλεῖσται κατοικίαι ξενίζουσι μίαν ἢ πλειοτέρας οἰκογενείας, τὰ καταστήματα τοῦ δήμου εἶναι πλήρη, ὅστις εἶχεν ἀποθήκην ἢ μαγαζεῖον κενὸν τὸ παρεχώρησεν εἰς τοὺς πρόσφυγας, ἐκανονίσθη δὲ καὶ ἡ παροχὴ ἄρτου ὑπὸ τοῦ δημοσίου, πλὴν ἡ συμφορὰ εἶναι τόσῳ μεγάλη ὥστε αἱ βοήθειαι αὐταὶ δὲν ἐπαρκοῦν. Οἱ πλεῖστοι ἀνεχώρησαν μὲ ὅ,τι ἔφόρουν, στεροῦνται ἀσπρορρούχων, στεροῦνται ἐσκεπασμάτων, ὑπάρχουν γυναῖκες ἐπίτοκοι, ὑπάρχουν παιδία ἀσθενικά, πῶς θ' ἀνακουφισθῇ ὅλη αὐτὴ ἡ ὀδύνη;

Ὑπάρχει μεγίστη ἀνάγκη δαμαλίδος. Ἕως χθὲς ἡ πόλις μας ἐμαστίζετο ὑπὸ τῆς εὐλογίας καὶ εἰσέτι ἡ νόσος δὲν ἐξέλιπε, τί μέλλει νὰ γείνῃ, ἂν εὑρίσκουσα ἡ ἐπιδημία τροφήν, ὡς ἐκ τοῦ μεγάλης συγκεντρώσεως πληθυσμοῦ, σχεδὸν διπλασιασθέντος ὑπὸ τὸν αὐτὸν χῶρον, ἐπεκταθῇ;

Ἡ πόλις ἔπραξε καὶ πράττει ὅ,τι εἶνε δυνατόν.

Εἰς κοινωνίαν μικράν, ὅπως ἡ ἰδική μας, ὅπου ἡ συμφορὰ γίνεται ἀμέσως καταφανής, τὸ ἔλεος ἐξασκεῖται αὐτοβούλως ὑπὸ παντός. «Ἂς ἦστε καλά, μοῦ ἔλεγε μία ταλαίπωρος καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἰδῆτε τὴν λαχτάρα ποῦ εἴδαμε 'μεῖς, τὰ παιδιά μου ἐχόρτασαν ψωμὶ στὸν τόπο σας».

Δυστυχῶς ὅμως ὅ,τι γίνεται δὲν εἶνε ἀρκετόν Ἡ πόλις μας μόνη, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἁπλῶς σχετικὴ εὐπορία ἀπαντᾷ, τὰ δὲ κεφάλαια ἀριθμοῦνται ἐπὶ τῶν δακτύλων, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσῃ τελεσφόρως εἰς ἐπούλωσιν τόσων πληγῶν.

Εἶδον μετὰ χαρᾶς ὅτι αὐτόθι συνέστη κεντρικὴ ἐπιτροπὴ ὑπὲρ τῶν Θεσσαλῶν πρόσφύγων καὶ ὅτι γενναῖα ποσὰ καταβάλλονται ὑπὸ τῶν πλουσίων.

Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ λησμονηθῶσι καὶ τὰ ἀτυχῆ πλάσματα, τὰ καταφυγόντα εἰς τὴν πόλιν μας, τὰ ὁποῖα ἔχουν τόσην ἀνάγκην βοηθείας.

Καὶ τώρα, ἀφοῦ ἐπίομεν τὸ πικρὸν ποτήριον τῆς ἀπογοητεύσεως, ἀφοῦ τὸ γλυκὺ ὄνειρον τοῦ νὰ ἴδωμεν ἐλευθέραν Ἤπειρον καὶ Μακεδονίαν ἀντικατέστησεν ὁ βαρὺς Ἐφιάλτης τῆς ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ καταλήψεως καὶ τῆς Θεσσαλίας, μία εὐχή μᾶς ἀπομένει ν' ἀναπέμψωμεν, τὸ νὰ κατορθωθῇ δηλ. ὅπως ἔντιμος εἰρήνη ἐπιτρέψῃ εἰς τὰ ταλαίπωρα θύματα τοῦ πολέμου νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, εἰς τὴν πτωχικὴν των ἐρημωμένην ἑστίαν, ὅπου ὑπάρχει ἀκόμη.

Εἰρήνη Ι. Οἰκονομίδου.

Ἐν Χαλκίδι, τῇ 2 Μαΐου 97.

Η ΧΕΛΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ

Ἔχει τὴν φωλεάν της ὑπὸ τὸ γεῖσσον τοῦ παραθύρου μου καὶ κινεῖ πάντοτε τὴν ἀγάπην καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν μου. Εἶναι ἀναντιρρήτως θαυμάσιον πτηνὸν ἡ χελιδών, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι ὅλοι οἱ ἔπαινοι καὶ τὰ ἐγκώμια, τὰ ὁποῖα τῆς ἀπονέμομεν, εἶναι ὀλίγον ὑπερβολικά. Νομίζω ὅτι τὸ σύμβολον τῆς σταθερότητος καὶ φιλίας, τὸ ὁποῖον ἀναρτῶμεν εὐχαρίστως ἀπὸ τὰς ταξειδιωτικὰς πτέρυγάς της, εἶναι ὀλίγον παρ' ἀξίαν.

Εὐτυχὴς ὑπὸ τὴν στέγην μας, καθ' ἣν στιγμὴν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ζωογόνου ἡλίου τονίζουσι περὶ τὴν φωλεάν της τὸ ὡραῖον ᾄσμα τῆς ἀνοίξεως, φεύγει δρομαία εὐθὺς ὡς ὁ καιρὸς ψυχρανθῇ καὶ μᾶς ἐγκαταλείπει δειλὴ μέχρι τῆς προσεχοῦς καὶ πάλιν ἀνοίξεως. Ἡ ἐπάνοδος αὐτῆς ὑπὸ τὴν αὐτὴν πάντοτε στέγην καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους μᾶς ἔκαμε νὰ τῆς ἀποδώσωμεν σταθερότητα, ἧς στερεῖται καὶ νὰ τὴν καταστήσωμεν τὸ σύμβολον τῆς φιλίας, τὴν ὁποίαν δὲν ἀντιπροσωπεύει. Ἡ ἀληθὴς φιλία οὔτε τὸν κίνδυνον, οὔτε τὰς στερήσεις, οὔτε τὴν δυστυχίαν φεύγει. Ἐκτὸς ἐὰν ἡ χελιδὼν συμβολοποιῇ ὅ,τι περὶ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος τούτου ἐπεκράτησε νὰ θεωρῆται φιλία. Τὴν συμμετοχὴν τῆς τύχης τῶν φίλων εἰς τὴν εὐτυχίαν, τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπ' αὐτῶν εἰς τὴν δυστυχίαν.

Ἡ ἀληθὴς ὅμως φιλία δὲν ἔχει που νὰ ἐπανέλθῃ ἀφοῦ οὐδέποτε λιποτακτεῖ. Εὐτυχὴς μὲ τὸν ἥλιον καὶ μὲ τὰ ἄνθη, δὲν ἀποφεύγει τὸ ψῦχος καὶ τὰ πάγη. Ἤρεμος ὑπὸ τὸν κυκνοῦν οὐρανόν, μένει ἀμετάβλητος ὑπὸ τὴν καταιγίδα. Ἀπὸ τὴν φωλεάν, ἣν ἐκλέγει δὲν ἀπομακρύνεται ποτὲ καὶ ἐὰν αἱ καταιγίδες καὶ ἡ χιὼν τὴν καταστρέψουν, ἐργάζεται νὰ τὴν ἀνεγείρῃ καὶ θερμάνῃ.

Ἂς μετριάσωμεν λοιπὸν τὸν ἐνθουσιασμόν μας διὰ τὰ ταξειδιάρικα πουλιά, διότι, κατὰ τὴν γνώμην μου τοὐλάχιστον, ἀποτελοῦν τὸν τέλειον τύπον τῶν πρακτικῶν καὶ ἐγωϊστῶν ἀνθρώπων.

Ἡ χελιδὼν δὲν εἶναι φίλη ἰδική μας. Εἶναι φίλη τοῦ ἡλίου. Τὸν χαιρετᾷ τὸ πρωὶ μὲ τοὺς ὕμνους της, τὸν ἀποχαιρετᾷ περίλυπος τὸ ἑσπέρας μὲ τὰ τερετίσματά της.

Τὰ χρυσάνθεμα

Καὶ ἐνῶ κάμνω μὲ τόσην ἀπογοήτευσιν τὴν ψυχολογίαν τῆς ἀηδόνος, τὰ βλέμματά μου πίπτουν ἐπάνω εἰς ἓν χρυσάνθεμον, τὸ ὁποῖον στολίζει τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης μου μικρὸν ἀνθοδοχεῖον. Ἰδοὺ ὅ,τι συμβολοποιῇ ἀληθῶς τὴν φιλίαν. Γεννημένον μὲ τὴν δροσερὰν τοῦ φθινοπώρου πνοήν, μᾶς συνοδεύει μὲ τὰ χρυσίζοντα καὶ ζωηρὰ χρώματά του καθ' ὅλην τὴν παγερὰν ὁμιχλώδη τοῦ χειμῶνος περίοδον. Αὐτὸ στολίζει τότε τὰς αἰθούσας μας, αὐτὸ στεφανόνει τοὺς τάφους τῶν προσφιλῶν νεκρῶν μας. Ὅταν ὅλα τὰ μειδιάματα τῶν προνομιούχων ὡρῶν τοῦ ἔτους ἐξαφανισθοῦν, ὅταν τὰ ἀρώματα σβύσουν καὶ αἱ χρυσαῖ στεφάναι ἀποῤῥυλλισθοῦν, ὅταν μόνον φθισιῶντα καὶ θνησιγενῆ καὶ ἄοσμα ρόδα φαίνονται ὡς νὰ ψυμηθιόνουν τὴν μὲ νεκρὰ φύλλα ραντισμένην γῆν, κατὰ τὴν ἀπόκληρον αὐτὴν τῆς φύσεως ὥραν, τὸ χρυσάνθεμον μὲ τὸ δριμὺ ἄρωμά του καὶ τὴν ἀγρίαν ὀλίγον κατασκευήν του, ἀνοίγει τὰ ἀκανθωτά του πέταλα, ζωηρόν, πολύχρωμον, ἀντιπροσωπεῦον αὐτὸ μόνον ὅλην τὴν κλίμακα τῶν ἰσχυρῶν τοῦ χειμῶνος χρωματισμῶν. Καὶ ἀνταναχλᾷ μὲ τὴν χρυσίζουσαν λάμψιν του τὸ φῶς τοῦ ψυχροῦ τοῦ χειμερινοῦ ἡλίου καὶ ἀναμιμνήσκει μὲ τὰ ἡμίωχρα ρόδινα χρώματά του τὰ πολύτιμα ἐξ ἀποχρωματισθέντος ὁλοσηρικοῦ φυλακτά, τὰς γλυκείας ἀναμνήσεις μυροβόλων ἀνθέων καὶ θερμῶν ἡμερῶν παρωχημένης ἐποχῆς, μὲ τὰς σκοτεινὰς ἰοχρόους ἀκάνθας του τὰ πένθη τοῦ χειμῶνος καὶ τὰ πένθη τῶν ἀλγουσῶν ψυχῶν.

Ἰδοὺ ὅ,τι συμβολοποιεῖ τὴν φιλίαν, τὴν ἀληθῆ φιλίαν, τὸ ἁγνὸν τοῦτο καὶ βαθὺ αἴσθημα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἰδοὺ ποῖος μᾶς παρηγορεῖ, ὅταν φεύγῃ ὁ ἥλιος, ἐνῶ ἡ χελιδὼν μᾶς ἀναγγέλλει μόνον τὴν ἐπάνοδον καλῶν ἡμερῶν. Αὕτη κτίζει τὴν φωλεάν της ἐπὶ τῶν θεμελίων τῆς χαρᾶς μας, ἐνῷ τὸ ἄνθος ρίπτει τὰς ρίζας του εἰς τὴν ψυχρὰν καὶ νεκρωμένην ἀπὸ τὸν χειμῶνα γῆν μας. Καὶ τὰ δύο εἶναι εἰλικρινῆ. Καὶ οἱ εὐτυχεῖς ἠμποροῦν νὰ ἔχουν φίλους, χωρὶς διὰ τοῦτο ἡ εὐτυχία νὰ μὴ περιβάλληται ὑπὸ τόσων ψευδοφίλων, τοὺς ὁποίους εἶναι δύσκολον νὰ διακρίνῃ τις ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος λάμπῃ καὶ ἡ χαρὰ σκορπίζῃ τὰς ἀκτῖνάς της.

ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑι ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

(Ἀνταπόκρισις ἐκ Mauchester)

Φίλη κυρία Παρρέν,

Διὰ ταύτης μου σπεύδω νὰ σᾶς πληροφορήσω, ὅτι πρὸ δεκαπενθημερίας συνεστήσαμεν κλάδον τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ» ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Β. Υ. τῆς πριγκηπίσσης τῆς Οὐαλλίας καὶ τῆς Α. Β. Υ. τῆς πριγκηπίσσης Σοφίας ὡς θὰ ἰδῆτε ἐκ τῆς ἀγγελίας ἣν σᾶς πέμπω καὶ τὴν ὁποίαν παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσητε εἰς τὴν ἀγαπητὴν «Ἐφημερίδα τῶν Κυριῶν».

Ἐντὸς τοῦ βραχέος τούτου χρονικοῦ διαστήματος κατωρθώσαμεν νὰ συλλέξωμεν παρ' Ἑλλήνων τε καὶ Ἄγγλων εἰς χρήματα περὶ τὰς 700 λ. Ἀγλίας, πλεῖστα δὲ ὅσα φάρμακα ἀντισηπτικὰ καὶ λινὰ μεταχειρισμένα ἐκ τῶν ὁποίων τὰ κατάλληλα μετατρέπουσιν εἰς ξαντὸ ἐργαζόμεναι ἅπασαι αἱ ἐνταῦθα Ἑλληνίδες, μέχρι τοῦδε δὲ ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς λίτρας 36.

Ἀποταθεῖσαι τηλεγραφικῶς πρὸς τὴν ἡγεμονίδα Σοφίαν ἵνα μᾶς εἴπῃ τίνων πραγμάτων ἔχετε ἀπόλυτον ἀνάγκην διετάχθημεν νὰ πέμψωμεν τὸ ταχύτερον μεταγωγικὸν λεωφορεῖον διὰ τοὺς πληγωμένους (ambulance vaggon) ὅπερ εὐθὺς ἐφροντίσαμεν καὶ ἠγοράσαμεν καὶ πρὸ ἑβδομάδος ἐφορτώσαμεν ὁμοῦ μὲ 48 φορεῖα (stretchers), 700 λεκάνας μεταλλίνους καὶ πλεῖστα κιβώτια μὲ φάρμακα, ἐπιδέσμους καὶ λοιπὰ χρειώδη διὰ τὸν «Ἐρυθρὸν Σταυρόν». Ποσὸν δὲ Λ.300 ἐμβάσομεν τηλεγραφικῶς κατὰ νεωτέραν διαταγὴν ἡγεμονίδος Σοφίας εἰς Ἀθήνας.

Χθὲς πλεῖσται Ἀγγλίδες κυρίαι τοῦ Stockput συνεκρότησαν συλλαλητήριον πρὸς παροχὴν βοηθημάτων εἰς τοὺς πληγωμένους Ἕλληνας. Ἀντεπροσωπεύθη δὲ ὁ κλάδος τῶν ἐνταῦθα κυριῶν διά τινων τῶν μελῶν του, ἐν οἷς καὶ ἡ κ. Νεγρεπόντη ἥτις ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς:

Κυρίαι καὶ Κύριοι,

Ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν μελῶν τοῦ ἐν Μαγχεστρίᾳ κλάδου τοῦ «Ἐρυθρ. Σταυροῦ» ἐπιθυμῶ νὰ εἴπω πόσον χαίρομεν, παριστάμεθα σήμερον ἐνταῦθα καὶ λαμβάνουσαι μέρος εἰς τὴν παροῦσαν συνεδρίασιν, ἥτις ἔσχεν ὡς σκοπὸν τὸ ζήτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τόσον μᾶς ἀπασχολεῖ ἤτοι τὴν βοήθειαν καὶ περίθαλψιν τῶν πληγωμένων συμπατριωτῶν μας οἵτινες ταύτην τὴν στιγμὴν ἀποδεικνύουσιν εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ὅτι τὸ πνεῦμα ὅπερ ἐνεψύχωσε τοὺς σταυροφόρους ζῇ εἰσέτι καὶ φλέγει τὰ στήθη ἑνὸς τοὐλάχιστον εὐρωπαϊκοῦ ἔθνους.

Ἀποτεινόμεθα εἰς τὸν λαὸν τῆς χώρας ταύτης καὶ ἀποτεινόμεθα μετὰ πεποιθήσεως, γνωρίζουσαι καλῶς ὅτι οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ πολιτική του, οἱαδήποτε ἡ θρησκεία του, κατὰ βάθος αἰσθάνεται ἀκραιφνῆ συμπάθειαν διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ὄχι διότι ἡ ἀποσύνθεσις τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους πιθανὸν νὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ ἀγῶνος· ὄχι διότι ὁ Σταυρὸς μάχεται κατὰ τῆς ἡμισελήνου, ἀλλὰ διότι ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος διὰ δυνατῆς καὶ σταθερᾶς φωνῆς ἐκήρυξεν εἰς τὴν ὁμοφωνίαν τῆς Εὐρώπης ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπαναληφθῶσιν αἱ σφαγαὶ καὶ αἱ δολοφονίαι τῶν χριστιανῶν τῆς Τουρκίας καὶ ὅτι ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Κ|πόλεως δολοφόνος δὲν χαίρει ἀσφαλείας ἐὰν κρύπτεται ὄπισθεν τῶν ἀντιζηλιῶν τῶν ἓξ Μεγάλων Δυνάμεων.

Ἐν ἑνὶ λόγῳ διεκδικοῦμεν τὸ δίκαιον τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπερ οὐδέποτε ἀποτυγχάνει, νὰ εὕρῃ ἠχὼ ἐν τῇ καρδίᾳ παντὸς ὀρθοφρονοῦντος ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς καὶ ἰδίως τώρα ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις, ὁπότε ἐκ τοῦ βρυγμοῦ καὶ τοῦ θορύβου τῆς μάχης ἀκούεται ἡ φωνὴ «βοήθεια διὰ τοὺς πληγωμένους». Τὶ ὀλιγώτερον δυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἢ ἐγκολπούμεναι τὴν φωνὴν ταύτην καὶ σχηματίζουσαι μικρὰν ἀλλ' ἐνθουσιώδη ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν εὐγενῆ προστασίαν τῆς Α. Β.Υ. τῆς πριγκηπίσσης τῆς Οὐαλλίας νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς ἄλλους τὴν ἐπιθυμίαν νὰ βοηθήσουν καὶ πράξουν τὸ κατὰ δύναμιν διὰ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἀποθνήσκοντας;

Κυρίαι, ὁ πόλεμος οὗτος ὅσον τρομερὸς καὶ ἂν εἶναι ἰδίως εἰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων οἱ συγγενεῖς μάχονται διὰ τὴν ἐλευθερίαν, πιθανὸν νὰ ῥίψῃ ἀκτῖνα φαεινὴν ἐν τῷ μέλλοντι, πιθανὸν ὡς ἀποτέλεσμα τόσης αἱματοχυσίας καὶ δυστυχίας νὰ ἴδωμεν τὸν ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν χριστιανικὸν πληθυσμὸν ἐπὶ τέλους πρεπόντως καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ φυλασσόμενον. Ἐὰν συμβῇ τοῦτο τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὸ αἷμα ῥέει νῦν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Θεσσαλίας, δὲν ἀπέθανον ἐπὶ ματαίῳ, ὅσοι δὲ ἐτέθησαν ἐκτὸς μάχης καὶ ἐτραυματίσθησαν θὰ μεταφερθοῦν εἰς τὰ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ» νοσοκομεῖα (γνωστὰ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ὡς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Συνεδρίου τῆς Γενεύης) ἔνθα θὰ εὕρουν βοήθειαν, περίθαλψιν καὶ τόσην ἰατρικὴν ἐπιστήμην ὅσην ἡ ἀνθρώπινος δύναμις δύναται νὰ παράσχῃ.

Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς διὰ τὴν ὑποστήριξίν σας καὶ εὐελπιζόμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὰ συμπαθῆ αἰσθήματα, ἅτινα σήμερον ἐδείξατε, θὰ γείνουν αἰτία νὰ διεγείρουν σπουδαίως τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ χριστιανικωτάτου τούτου αἰσθήματος.

ΛΕΥΚΟΝ

Ὁ Ἥλιος τῆς ἀνοίξεως προσέλαβεν ὁριστικῶς τὸ λευκὸν ἐκεῖνο χρῶμα τοῦ ὁποίου τὴν ἄσπιλον ἀγνότητα μόνον οἱ ἄνθρωποι τῶν μεσημβρινῶν κλιμάτων ἀπολαμβάνουν, Ἀπὸ τοῦ παραθύρου μου βλέπω ἐπ' ἄπειρον, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τὸ λευκόν, δεσπόζον τῆς φύσεως καὶ δίδον τόνους χαρᾶς ζωογόνου εἰς τὸ σύμπαν.

Λατρεύω τὸ λευκὸν αὐτό, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει εἰς τὴν ἀπαστράπτουσαν αἴγλην του ὅλα τὰ ἄλλα χρώματα, τὰ ὁποῖα μία μόνη ἀκτὶς ἡλίου δύναται νὰ ζωογονήσῃ. Ἀγαπῶ τὸ λευκὸν παντοῦ, παντοῦ, καὶ εἰς τὴν ἀργυρᾶν ἔτι κόμην, τὸ ἀκτινωτὸν τοῦτο τοῦ γήρατος Ἀγαπῶ τὸ λευκὸν τὸ σύμβολον τῆς παρθενικῆς ἀγνότητος καὶ εἰς τὸν νυμφικὸν πέπλον καὶ εἰς τὰ ἄνθη τῆς λεμονιᾶς καὶ εἰς τὸν ἀλάβαστρον τὸ ἔμβλημα τῆς μεγαλοπρεποῦς σταθερότητος καὶ εἰς τὰ κρίνα μὲ τὰς χρυσᾶς καρδίας, καὶ εἰς τοὺς κύκνους τὰ πτερωτὰ ταῦτα κρίνα τῆς δημιουργίας καὶ εἰς τὴν χιόνα, τὸν πάναγνον τοῦτον τῆς γῆς μανδύαν, τὸν στολισμὸν καὶ τὸ σάβανον τῶν νεκρῶν δένδρων.

Ἀγαπῶ τὸ λευκὸν εἰς τὸν ἀδάμαντα, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει μὲ λαμπρὸν ἄστρον, πρὸς τὸ μαργαριτάρι, τὸ ὁποῖον συμβολοποιεῖ τὰ δάκρυα, ἀλλ' ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ πάλλευκα, τὰ ἁγνά, τὰ παρθενικὰ ἀγαπῶ μίαν ἀκτῖνα ἡλίου, ἐντὸς τῆς ὁποίας ζοῦν καὶ κινοῦνται καὶ ἀγαποῦν καὶ ἀναπαράγονται καὶ διαιωνίζονται τόσαι χιλιάδες ὄντων.

Ἀγαπῶ τὴν λευκὴν ἀκτῖνα, τὴν εἰσδύουσαν εἰς σκοτεινὸν θάλαμον διὰ τῆς ῥωγμῆς τοῦ παραθύρου μου, διότι σκορπίζει τὴν ζωὴν μὲ τὴν ὡραιοτέραν μεγαλοπρέπειαν τῶν χρωμάτων, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴ ἡ χρωματοπινακὶς τοῦ Rubens δὲν ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ καὶ ἀνάπτει τὰ φῶτα τῆς φαντασίας καὶ μᾶς μεταφέρει ἀνεπαισθήτως εἰς τὰς σφαίρας τοῦ ἀγνώστου καὶ ἰδεώδους, εἰς τὸ ἄπειρον καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα κόσμου φανταστικοῦ.

Εἰς τὴν λευκὴν ἀκτῖνα, εἰς τὴν ὁποίαν παίζουν ἐναλλὰξ τὰ πολυχρωμότερα τοπάζια καὶ ρουβίνια καὶ οἱ σμάραγδοι καὶ οἱ ἀμέθυστοι βλέπω τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς τὴν πτωχικὴν καλύβην καὶ εἰς τὴν τρώγλην τοῦ ἀγρίου σκορπίζει τὴν χαρὰν τοῦ θερμοῦ καὶ ζωογόνου καὶ περιλάμπρου ἀστέρος του.

Λευκή.

ΑΙ ΜΗΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΩΤΡΙΑΙ ΥΙΩΝ

Ἐὰν θέλετε τὴν οἰκογένειαν ἰσχυρὰν κατὰ πάσης ξένης ἐπιρροῆς, ἥτις τὴν ἀποσυνθέτει, ἄφετε εἰς τὴν μητέρα τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων σας, τὰ ὁποῖα τόσον συχνὰ ἀποσπᾶτε ἀπὸ τὰς ἀγκάλας της, ἵνα τὰ ἐμπιστευθῆτε εἰς ξένας χεῖρας. Ἀφήσατε τὸν υἱόν σας πλησίον τῆς μητρός του, μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν θὰ τὸν διεκδικήσῃ ἡ δημοσία ἀγωγὴ διὰ τὴν μεγάλην μητέρα, τὴν πατρίδα.

Ἡ μήτηρ, ἡ ἀνατρέφουσα τὸ τέκνον της, γίνεται κατ' ἀνάγκην ἡ σύντροφος καὶ σύμβουλος τοῦ συζύγου, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐπιλαμβάνεται τοῦ μεγάλου ἔργου, τῆς μορφώσεως τοῦ υἱοῦ των. Μόνον οὕτω ἡ ἀληθὴς ἰδέα τῆς οἰκογενείας πραγματοποιεῖται, τῆς ἀναπτύξεως δηλ. τοῦ παιδίου παρὰ τῆς γυναικὸς καὶ ταύτης παρὰ τοῦ ἀνδρός.

Τὸ ἔνστικτον τῆς μητρὸς εἶναι δίκαιον, ἀληθὲς καὶ ἄξιον μεγάλης προσοχῆς. Θέλει πάντοτε τὸ τέκνον της πλησίον της, ὡσεὶ ἡ φύσις, ἥτις τὸ ἐδημιούργησεν εἰς τὰ σπλάγχνα της, διεξεδίκει τὰ δικαιώματά της, ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τοῦτο ἀποσπασθῇ αὐτῆς. Ὁ πρῶτος σκεφθεὶς ὅτι οἱοσδήποτε ξένος σοφὸς ἠδύνατο νὰ ἀναθρέψῃ τὸν υἱόν του κάλλιον τῆς μητρός του ἦτο παράφρων. Ἡ παραφροσύνη ἐκείνη μετεδόθη κληρονομικῶς. Ἀποσπῶμεν τὸ τέκνον μας ἀπὸ τὴν μητρικὴν ἀγκάλην, ἵνα ἐμπιστευθῶμεν τὴν ἀγωγήν του εἰς ξένας χεῖρας. Κλαίουν καὶ οἱ δύο διὰ τὸν χωρισμὸν αὐτόν, καὶ οἱ ἄνδρες γελοῦν διὰ τὴν ἀδυναμίαν των. Προσέξατε. Ἡ θήλασις τοῦ τέκνου σας δὲν συνεπληρώθη ἔτι. Ἡ πνευματικὴ τροφή, ὡς καὶ ἡ φυσική, ἔπρεπε νὰ δοθῇ κατὰ τὰ πρῶτα τοὐλάχιστον ἔτη, ρευστοποιημένη, χλιαρά, γλυκεῖα, ζωογόνος ὡς τὸ μητρικὸν γάλα. Μόνη ἡ γυνὴ θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ τοιαύτην τροφήν. Οἱ ἄνδρες συνήθως προσφέρουν εἰς τὸ πνευματικῶς νεογνὸν τοῦτο ξηρὸν ἄρτον, τὸν ὁποῖον δὲν δύναται κἂν νὰ μασήσῃ καὶ διὰ τοῦτο ῥαπίζεται καὶ κακοποιεῖται. Ἀφήσατέ το λοιπὸν νὰ πίῃ ἀκόμη γάλα διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Θὰ τὸ πίῃ εὐχαρίστως καὶ θὰ τραφῇ τόσον καλά.

Τίς θὰ ἐπίστευέ ποτε ὅτι ὑπάρχουν ἄνδρες ἀναλαμβάνοντες νὰ θηλάσουν τὰ νεογνὰ αὐτά; Τί γελοῖον πρᾶγμα, παιδίον λικνιζόμενον παρ' ἀνδρὸς καὶ τί ἐπικίνδυνον συγχρόνως. Προσέξατε! τὸ ἀντικείμενον εἶναι εὔθραυστον καὶ θὰ τὸ συντρίψητε μὲ τὰς χονδράς σας χεῖρας.

Μεταξὺ διδασκάλου καὶ παιδίου ἁρμονία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ποτέ. Ὁ ἀνὴρ διδάσκει διὰ μεθόδου ἰδιαζούσης πρὸς τοὺς ἄνδρας, μὲ ὡρισμένους κανόνας, μὲ καλῶς καθοριζομένας ταξινομήσεις, μὲ εὐκρινέστατα σχήματα, μὲ διαγεγραμμένας γωνίας καὶ ἀποκρυσταλλωμένας ἰδέας.

Λοιπόν, τὰ κρυστάλλινα ταῦτα πρίσματα ὅσον λαμπρὰ καὶ ἂν εἶναι, πληγόνουν ἕνεκα τῆς ταχύτητος καὶ ὀξύτητος τῶν σχημάτων των. Τὸ μικρὸν τρυφερὸν καὶ εὐμάλακτον ἔτι, οὐδὲν δύναται νὰ ἀντιληφθῇ, τὸ μὴ διδόμενον εἰς αὐτὸ ὑπὸ μορφὴν εὐμάλακτον, τρυφεράν, ρευστοποιημένην. Ὁ διδάσκαλος ἐν τούτοις ὀργίζεται, ἐξαγριοῦται καὶ γίνεται μισητότερος καὶ αἰνιγματικώτερος διὰ τὸ μικρόν.

Μία μόνον εἰς τὸν κόσμον ὕπαρξις ἔχει τὸ λεπτὸν αἴσθημα τῆς τρυφερότητος, ἧς ἔχει ἀνάγκην ἡ φύσις τοῦ παιδίου, μία καὶ μόνη, ἐκείνη ἥτις τὸ ἔφερεν εἰς τὰ σπλάγχνα της, καὶ ἥτις σήμερον ὡς καὶ τότε ἀποτελεῖ μετ' αὐτοῦ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Σύλληψις, γέννησις, ἀνατροφὴ καὶ ἐκπαίδευσις, αἱ λέξεις αὗται εἶναι διὰ πολὺν καιρὸν συνώνυμοι.

Πολὺ περισσότερον, παρ' ὅσον δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ καὶ νὰ πιστεύσῃ. Ἡ ἐπίδρασις τῆς μητρὸς ἐπὶ τοῦ ἀναπτυσσομένου παιδὸς εἶναι μεγαλητέρα καὶ ἀποφασιστικωτέρα ἐκείνης, ἣν ἐξασκεῖ αὕτη ἐπὶ τοῦ νεογνοῦ. Ἴσως δὲν εἶναι τόσον ἀπαραίτητον νὰ θηλάζῃ ὡς μήτηρ τὸ τέκνον της μὲ τὸ γάλα της, εἶναι ὅμως βεβαιότατα ἐπάναγκες νὰ τὸ τρέφῃ μὲ τὴν καρδίαν της καὶ μὲ τὸν νοῦν της. Ὁ ἱπποτισμὸς κατενόησεν ἄριστα ὅτι ὁ ἰσχυρότερος μοχλὸς τῆς ἀνατροφῆς εἶναι ἡ ἀγάπη. Ἡ ἀγάπη μόνη ἔκαμε τὴν ἀνθρωπότητα νὰ βαδίσῃ κατὰ τὸν μεσαίωνα πολὺ περισσότερον ἢ ὅσον τὴν ἑβραδυπόρησαν αἱ σχολαστικότητες τῶν Βυζαντινῶν. Ἡ ἀγάπη, λέγουν, εἶναι μέγας διδάσκαλος Τοῦτο εἶναι ἀληθέστατον.

προκειμένου μάλιστα περὶ τοῦ μεγαλητέρου, τοῦ εὐγενεστέρου, τοῦ ἀγνοτέρου αἰσθήματος τῆς ἀγάπης. Ἐστὲ συνετοὶ καὶ σώφρονες Ἄφετε εἰς τὴν μητέρα τὸν υἱόν της. Ἄφετέ την νὰ τὸν ἀγαπᾷ καὶ νὰ ἀγαπᾶται παρ' αὐτοῦ. Τὴν σώζετε ἀπὸ τὸ κενὸν τῆς καρδίας, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν κατα δικάζει ὁ ἀπὸ τοῦ τέκνου της χωρισμός. Ἄφετέ της τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ ὁδηγῇ ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὸν λεπτοφυᾶ νεανίαν, ὁ ὁποῖος δοκιμάζει νὰ τὴν προστατεύσῃ. Εἰς τὴν ἐπαφήν των οἱ δύο αὐτοὶ τρυφερῶς ἀγαπώμενοι ἀνδροῦνται Ἡ ἀδυναμία των μεταβάλλεται εἰς ἰσχύν, προκειμένου ὁ εἷς νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ ὁρμὰς καὶ κλίσεις τοῦ ἄλλου.

Κατὰ κανόνα, τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἐξαίρεσις, οἱ ἔξοχοι ἄνδρες εἶναι πάντες πανομοιότυπα τῶν μητέρων των. Ὑποτυποῦν τὸν ἠθικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα ὡς καὶ τὴν φυσιογνωμίαν. Ὁ υἱὸς ἄνευ τῆς μητρὸς δεν γίνεται ποτὲ ἀληθὴς ἀνήρ. Οἱ ξένοι, καὶ μάλιστα οἱ ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ φύλου, πιέζοντες αὐτὸν στρεβλόνουν τόσον τὸ σῶμά του, ὥστε νὰ ἀποβαίνῃ ἀδύνατος ἡ θεραπεία του. Ὁ κόσμος εἶναι γεμάτος ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι μένουν δοῦλοι δι' ὅλην των τὴν ζωήν, διότι ἐνωρίτατα ἔφεραν ἐπὶ τῶν ὤμων των τρομερὸν ζυγόν. Ἡ ἰσχυρὰ καὶ πρόωρος ἐκπαίδευσις συνέτριψεν ἐν αὐτοῖς τὴν ἰδιοφυΐαν, τὴν μεγαλοφυΐαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὰς ἀνθρωπίνους ἐξοχότητας.

(Κατὰ τὸν **Michelet**).

ΟΙ ΟΔΙΤΑΙ

Ὅλως πλησίον τῆς αἱμασιᾶς, ἐπὶ τοῦ στενοῦ χείλους αὐτῆς, τοῦ κεκαλυμμένου διὰ λεπτοῦ χόρτου, ἡ γηραιὰ γυνὴ ἐκάθισεν. Οἱ γυμνοὶ πόδες της ἐβυθίζοντο ἡδονικῶς εἰς τὸ ἐλῶδες ἔδαφος ὅπερ δὲν εἶχε ξηρανθῇ ἐντελῶς. Μεγάλη λευκὴ λάμψις ἀνταναχλᾶται ἐπὶ τοῦ κονιορτοῦ τῆς μικρᾶς ὁδοῦ, μαρκίνουσα τὰ ὠχρὰ φύλλα τῶν λευκανθέμων καὶ τὰ κυανᾶ κιχώρια, ἅτινα διέστιζον τὰς κλιτύας.

Διὰ μέσου τῆς πλεκτῆς αἱμασιᾶς διέρχεται ὁ ἥλιος· ἡ σκιὰ ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑποπτήσσει ἡ γυνὴ εἶνε ὀλίγη καὶ διασχίζεται ὑπὸ ἀκτίνων. Ἀδιάφορον, ὅπως δήποτε εἶνε μία ἀνάπαυσις!

Οἱ σκαρδαμύττοντες καὶ ἐρυθροὶ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐπαίτιδος ἡμικλείονται· θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ θερμῷ τούτῳ ἀτμολούτρῳ. Ἡ ἀνεπαρκὴς σκιὰ τὴν ὠφελεῖ, διότι τὸ γηραιὸν καὶ ἐξηντλημένον σῶμά της θὰ ἀπεψύχετο, τὰ ῥάκη της διάβροχα ἐξ ἱδρῶτος θὰ προσεκολλῶντο ἐπ' αὐτοῦ ὡς σάβανον παγωμένον.

Ὦ! ἡ ὁδός, ἡ ἀνιλεὴς ὁδός, ἐξαφανιζομένη ἐν τῷ ὁρίζοντι, εὐθεῖα, αὐχμηρὰ καὶ ἔρημος!

Ἔρημος; Οὐχὶ δὲν εἶνε πλέον ἔρημος. Κάτι σύρεται ἐκεῖ κάτω, πολὺ μακρὰν εἰσέτι, σημεῖόν τι μόλις ὁρατὸν ὅπερ μεγεθύνεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ἡ πτωχὴ ἐγείρεται ἐνεδρεύουσα . . . .

Εἶνε γέρων τις πτωχὸς ὡς αὐτή. Φαίνεται λίαν κεκοπιακὼς ὡς αὐτή. Ὅταν ἐπλησίασε τὴν γραῖαν, ἐστάθη καὶ τὴν ἐχαιρέτησεν:

— Καλημέρα, κυρία.

Δὲν ὑπῆρχεν εἰρωνεία ἐν τῇ φωνῇ του: Καλημέρα, κυρία! Ἠσθάνθη ἑαυτὴν ὑπερήφανον ὅλως ἐν μέσῳ τῶν ῥακῶν της καὶ χαιρετῶσα μὲ τὴν ὀστεώδη σιαγόνα της, ἐδίστασεν ὀλίγον καὶ εἶτα ἀπήντησεν:

— Καλημέρα, κύριε!

Τοῦτο ἦτο ὅλη ἡ συνομιλία των· δὲν εὕρισκον πλέον οὐδὲν νὰ εἴπωσιν, ἠσθάνοντο μόνον ἐν ταῖς πτωχαῖς καρδίαις των, ἀμοιβαῖον οἶκτον διὰ τὴν δυστυχίαν των.

Τέλος ἡ γραῖα, βλέπουσα ὅτι οὗτος μένει ἐκεῖ ὄρθιος, τὸν προσκαλεῖ διὰ νεύματος

— Ἐὰν εἶσθε κουρασμένος, πρέπει νὰ ἀναπαυθῆτε. . .

Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΑΤΘΙΛΔΗΣ

VII.

Καθ' ἣν στιγμὴν μέλλω νὰ ἀφηγηθῶ ὅτι ἐπηκολούθησεν, αἰσθάνομαι ὅτι αἱ δυνάμεις μου μ' ἐγκαταλείπουν. Ὅταν σκέπτωμαι τί θὰ ἠδύνατο νὰ εἶνε ὁ βίος μου, ἐὰν τὸ ἐπεισόδειον τοῦτο δὲν συνέβαινεν, ἡ ἀπελπισία μου καταπνίγει τὰς τύψεις μου. Ναί καὶ εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην ἀκόμη τὸ ἐξομολογοῦμαι ἡ καρδία μου παρὰ τὴν ἐξασθενισίν της ἦτο καθαρά. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶχον τὴν δύναμιν ν' ἀντιπαλαίσω, ἀλλ' εἶχον τὴν δύναμιν νὰ φύγω. . . . . .

Ὅταν ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς μου ὥρας τινὰς μετὰ τὸν ἤρεμον ἐκεῖνον ὕπνον, τὸν ὁποῖον δὲν ἐδοκίμασα πλέον, αἱ πρωϊναὶ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες διωλίσθαινον διὰ μέσου τῶν παραπετασμάτων τοῦ δωματίου μου· οἱ δὲ μεμακρυσμένοι θόρυβοι τῶν πηγαινερχομένων, οἵτινες ἀναγγέλουν τὴν ἀφύπνισιν τῶν ὑπηρετῶν τῆς οἰκίας, ὅταν οἱ κύριοι κοιμῶνται εἰσέτι, ἔφθανον μέχρις ἐμοῦ.

Αἰφνης θόρυβος ἀμάξης συρομένης ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ βῆμα ἵππου ἀπομακρυνομένου ἐν σπουδῇ μὲ ἀπέσπασαν τῆς ἀδρανείας μου. Ἐρρίφθην ἔξω τῆς κλίνης καὶ ἔτρεξα εἰς τὸ παράθυρον ἀκριβῶς ἐγκαίρως διὰ νὰ ἴδω τὸν Ἀμερικανὸν ἐξαφανιζόμενον εἰς τὴν γωνίαν τῆς δενδροστοιχίας αὐτὸν δὲ τὸν θεῖόν μου νὰ τὸν ὁδηγῇ καὶ τὸν Πέτρον τὸν θαλαμηπόλον του παραπλεύρως αὐτοῦ. Τοῦτο ὑπῆρξε δι' ἐμὲ τόσον ἀπρόοπτον. Ἔμεινα ἀκίνητος ὀλίγον ζητοῦσα εἰς μάτην νὰ εὕρω τὸν λόγον τῆς πρωϊνῆς ταύτης ἀναχωρήσεως.

— Τέλος ἐσήμαινα.

— Ἐξῆλθε λοιπὸν ὁ θεῖός μου; εἶπον εἰς τὴν θαλαμηπόλον.

— Μάλιστα, δεσποινίς, καὶ ὁ κύριος ἀφῆκε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ὁ δὲ Πέτρος θὰ ἔλθῃ παρευθὺς ἵνα λάβῃ τὰς διαταγὰς τῆς δεσποινίδος.

Δι' ἑνὸς νεύματος τὴν ἀπέπεμψα καὶ καθίσασα παρὰ τὴν ἄκραν τῆς κλίνης ἤνοιξα τὴν ἐπιστολήν.

Πλεῖστα τραπεζικὰ γραμμάτια ἐξέφυγον αὐτῆς τὰ ὁποῖα δὲν παρετήρησα εἰμὴ πολὺ βραδύτερον. Ἐκ τῶν πρώτων λέξεων ἔμεινα κεραυνόπληκτος, ἤρχιζα ἑκάστην φράσιν χωρὶς ν' ἀντιλαμβάνωμαι τὸ νόημα αὐτῆς, ἐκεῖνο ὅπερ ἠννόουν μολαταῦτα ἦτο ὅτι ἤμην κατεστραμμένη.

Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη τοιαύτη, ὁποίαν ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀγανάκτησις ὑπηγόρευσαν εἰς τὸν θεῖόν μου, ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τὴν προτεραίαν.

«Γνωρίζω τὰ πάντα, ἔμαθον τέλος τὰ πάντα. Σᾶς συνέλαβον ἀπροσδοκήτως ἐν τρυφερᾷ συνομιλίᾳ μετὰ τοῦ συζύγου τοῦ τέκνου μου. Καὶ ἐὰν δὲν σᾶς συνέτριψα ἀμφοτέρους ἄνευ οἴκτου, εἶναι διότι θὰ ἐφόνευον τὴν Λουΐζαν φονεύων ὑμᾶς. Δι' αὐτὴν καὶ μόνην ἐφείσθην τοῦ συνενόχου σου. Ἀλλὰ σὲ τὴν ὁποίαν ἠγάπων ὡς κόρην μου καὶ ἥτις ἐπρόδωσες τὴν ἀδελφήν σου, δὲν θέλω νὰ σὲ ἐπανίδω. Ἐξ ἰδιο-

Ἡ σκιὰ εἶνε ὀλίγη καὶ πλησίον αὐτῆς κάθηται ὁ γέρων εὐχαριστῶν, βυθίζων καὶ οὗτος τοὺς παίοντας πόδας του, ἀπλήστους διὰ δρόσον, ἐν τῇ ὑγρᾷ τάφρῳ καὶ ἀναστενάζων...

— Πόσον αὐτὸ μὲ εὐχαριστεῖ !

— Βεβαίως ! Εἶνε καλλίτερα ἐδῶ ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον. Ποῦ πηγαίνετε ;

— Ἴσια ἐμπρός μου, ὅπως ἐκεῖνοι ποῦ δὲν ἔχουν κανένα ἐμπρὶς καὶ πίσω τους.

— Βέβαια.

— Καὶ σεῖς ;

— Τὸ ἴδιο.

— Ὦ ! τοῦτο βέβαια εἶνε πολὺ χειρότερον διὰ μίαν γυναῖκα.

— Ἴσως. . . Δὲν ἤμην πάντοτε ἔτσι. Εἶχον ὡραῖον πρόσωπον. . . καὶ οὐδὲν ἕτερον. . .

Ὁ ἀνὴρ τὴν παρατηρεῖ συμπαθῶς, ζητῶν νὰ εὕρῃ ἐν τῷ προσώπῳ τούτῳ ἴχνος καλλονῆς . . . ἀλλ' οὐδὲν μένει πλέον.

Αὕτη ἐξακολουθεῖ, ἄνευ κυνισμοῦ, φυσικώτατα.

— Εἶνε ἕνα κεφάλαιον ποῦ δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς ποτὲ νὰ τὸ ἀνανεώσῃ· δὲν εἶνε ἔτσι ; Τότε ; Πρὸ ἐτῶν πολλῶν ζῶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Καὶ σεῖς ;

— Ἐγώ ; Ἐγὼ ἤμην πολὺ δυστυχής.

Καὶ σιωπᾷ.

Ἡ γραῖα ἐξετάζει τὴν ἐρρυτιδωμένην καὶ διαστιζομένην ὑπὸ ἀνωμάλου τριχώματος μορφήν του· μαντεύει τὰ ἀτυχήματα περὶ τῶν ὁποίων ὡμίλησεν. Θὰ ἐξῆλθε τῆς φυλακῆς ἔνθα θὰ ἐνεκλείσθη διὰ κλοπὴν ἢ τι χεῖρον. Ἀλλ' οὐδεμία ἀηδία καταλαμβάνει αὐτήν, διότι γνωρίζει ὅτι ὁ βίος εἶνε σκληρὸς διὰ τοὺς περισσοτέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ ἵνα μὴ ἐκφοβίσῃ τὸν φίλον τοῦτον, ὃν ἔλαβε παρὰ τῆς τύχης ὡς κληρονομίαν, δὲν ἐκφέρει οὐδεμίαν τῶν ὑπονοιῶν της. Ἐξ ἄλλου εἰς ἀπελευθερωθεὶς κατάδικος εἶνε πολὺ καλὸς δι' αὐτὴν φίλος. Νὰ τὴν κλέψῃ ; δὲν φοβεῖται διότι δὲν ἔχει τίποτε· νὰ τὴν φονεύσῃ ; διατί ;

Ὁ ἀνὴρ κενώνει τὸν σάκκον του ἐν τῇ ὁδῷ, ἀφοῦ ἐξήγαγε τεμάχιον ἐφημερίδος, περιέχον ἄρτον καὶ ὀλίγα τρίμματα τυροῦ. Προσκαλεῖ τὴν ἐπαίτιδα νὰ μετάσχῃ τοῦ συμποσίου του, καὶ οἱ δύο τρώγουσι βραδέως, διαστρέφοντες τὰ ἄνευ ὀδόντων στόματα αὐτῶν καὶ κτυπῶντες τὰ χείλη των. Εἶτα ὅτε ὁ ἥλιος ἀπερρόφησε πᾶσαν τὴν σκιάν, διὰ τοῦ αὐτοῦ κινήματος ἀνηγέρθησαν.

— Ἐὰν θέλετε, δύνασθε νὰ ἤλθητε μαζῆ μου. Μιὰ γυναῖκα μόνη εἰς τοὺς δρόμους δὲν εἶνε πάντοτε φρόνιμον νὰ τρέχῃ.

Τότε δια κινήματος παρελθούσης ἐρωτοτροπίας, ἐλλωπίζουσα τοὺς ἀσθενικούς της ὀφθαλμούς, ὑψοῦσα τὸν γεγηρακότα κορμόν της, ἡ γηραιὰ γυνὴ ἐμειδίασε θριαμβευτικῶς.

Ὅλον τὸ ἴδιον εἶνε δι' ἐμέ, εἶπεν. Ἔρχομαι μαζῆ σας.

Καὶ εἰς τὴν λευκὴν μακρὰν ὁδόν, μακρὰν ἐκεῖ κάτω, οἱ δυστυχεῖς πορεύονται ἀγνοοῦντές που, παραπαίοντες ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου, παρηγορηθέντες διότι ἤδη εἶνε δύο καὶ ὁμιλοῦντες ἑνικῶς ἐξ ἀορίστου δίψης τρυφερότητος ἧς ἐστεροῦντο ἀπὸ πολοῦ χρόνου.

Marie Thiery — **Μαρίκα Κ. Φιλιππίδου**

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ ΚΥΡΙΩΝ

Δὲν ὑπάρχει βεβαίως τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἡ γυναικεία ἐργασία νὰ ἐκτιμᾶται καὶ ἐνισχύεται περισσότερον τοῦ ἰδικοῦ μας. Εἰς οἱανδήποτε βιομηχανίαν καὶ ἐὰν ἐπεδόθη μέχρι σήμερον ἡ γυνὴ ηὐδοκίμησε. Καὶ οἱ βιομήχανοί μας ἐκτιμῶντες τὴν ἀξίαν της προσπαθοῦν ὁσημέραι νὰ διευκολύνουν περισσότερον τὴν δρᾶσίν της.

Ἤδη ὁ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου γνωστὸς καλλιτέχνης ὑποδηματοποιὸς κ. Φωστήρας ἵδρυσε τμῆμα Κυριῶν, τὸ ὁποῖον θὰ διευθύνεται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ γυναῖκας, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον θὰ γίνονται δεκταὶ μόνον κυρίαι, ἵνα δίδουν τὰς παραγγελίας των, τὰ μέτρα των καὶ ἐνεργοῦν τὰς ἀγοράς των. Ἤδη Γαλλὶς κυρία λαμβάνει τὰ μέτρα.

Εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο αἱ τιμαὶ θὰ εἶναι ἐνταυτῷ κατώτεραι ὅλων τῶν ἄλλων ὑποδηματοποιῶν, μὲ ἐργασίαν, ἐνοεῖται, ἐντελεστέραν, στερεωτέραν καὶ καλλιτεχνικωτέραν τῶν λοιπῶν.

τροπίας ἢ ἐκ τύφεως ἀπεφάσισε τὸ μακρὸν τοῦτο ταξείδιον ;

— Θὰ ἐγκαταλείψῃς τὸ Ville-Ferny ταύτην τὴν πρωΐαν καὶ θὰ γνωστοποιήσῃς εἰς τὸν συμβολαιογράφον μου τὸν τόπον, ἔνθα θὰ ἀποχωρήσῃς. Θὰ φροντίσῃ νὰ ζήσῃ, ὑπὸ ἄσυλον ὅλως ἔντιμον ἐὰν εἶναι δυνατόν· ἀλλ' αὐτός, μόνος αὐτός, ἀκούεις, ὀφείλει νὰ πληροφορηθῇ τί θ' ἀπογείνῃς.

Ἡ δὲ Λουίζα καὶ ὁ σύζυγός της θὰ ἀγνοοῦσι τὰ πάντα ! . . . . . Τοῦτο τὸ ἀπαιτῶ, Ματθίλδη, ἐν ὀνόματι παντὸς ὅ,τι ἔχετε ἱερόν, εἰς τὴν μνήμην τῆς μητρός σας, τῆς ἀθῴας ἀδελφῆς σας, τῆς ὑπολειπομένης τιμῆς, ἥτις ἐπιζῇ πιθανὸν ἀκόμη ἐν τῇ διανοίᾳ σας».

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΔΕ ΛΙΒΟΥ

Καὶ ἐν ὑστερογράφῳ προσέθετε. «Μὴ δοκιμάσῃς νὰ ἀπολογηθῇς, ὀφείλω νὰ σὲ προειδοποιήσω ὅτι αἱ ἐπιστολαί σου θὰ καίωνται πρὶν ἀνοιχθοῦν.»

Ἀγνοῶ πόσον χρόνον ἔμεινα κατατεθλιμμένη ἄνευ σκέψεως καὶ ἄνευ δακρύων. Ἀπεσπάσθην τῆς ἀναισθησίας μου ἀπὸ τὴν ἄφιξιν τῆς θαλαμηπόλου. Ἤρχετο νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ ὅτι ὁ Πέτρος ἀνέμενε τὰς διαταγάς μου.

— Ἂς ἀναβῇ, ὅταν σημάνω, εἶπον, σχεδὸν παράφρων.

Ἐνεδύθην ἐν σπουδῇ καὶ λαβοῦσα τὴν γραφίδα ἔγραψα εἰς τὸν θεῖόν μου ἀσυναρτήτους φράσεις, αἵτινες μοὶ ἐπήρχοντο τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς ἠθικῆς ἐξασθενίσεώς μου.

«Ναί, ἔλεγον, ὑπέφερα, ἐπάλαισα, ἐξετέλεσα τὸ χθῆκόν μου, καὶ ἐπροδόθην. Ἠθέλησα ἡ Λουίζα νὰ ζήσῃ εὐτυχὴς καὶ τῇ ἐθυσίασα τὴν εὐτυχίαν μου, τὸν βίον μου ὁλόκληρον καὶ ἀκολούθως ἔχασα τὰ πάντα εἰς στιγμὴν ἀδυναμίας Ὁ Ῥοβέρτος ἐζήτησε τὴν χεῖρά μου, τὸν ἀπώθησα διὰ νὰ τὸν δώσω εἰς τὴν Λουίζαν. Παρευρισκόμην καθ' ἑκάστην εἰς τὴν θέαν τῆς εὐτυχίας των, ἔζησα πλησίον των, ἔχουσα τὸν θάνατον ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη καὶ ἐὰν ἠθέλησα νὰ φύγω μεθ' ὑμῶν μακρὰν αὐτῶν, δὲν εἶναι διότι ὑπεχώρουν πρὸ τῆς τύψεως ἀλλὰ πρὸ τοῦ κινδύνου. Πῶς συνέβη κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς μου τὸ ὀλέθριον μυστικόν μου νὰ διαφύγῃ τῆς καρδίας μου, δὲν δύναμαι νὰ τὸ εἴπω. . . . . .

Ἤσθε ἐκεῖ, καταλάβατε τὴν πρώτην ἀδυναμίαν μου ! . . . . . Εἴπετε, ἐὰν ἡ τιμωρία δὲν εἶναι ἴση πρὸς τὸ σφάλμα.

Ἡ Λουίζα ἀγνοεῖ τὰ πάντα καὶ ὀφείλει ν' ἀγνοῇ. Οὐδέποτε λέξις τις ἐκ μέρους μου θὰ διαταράξῃ τὴν ζωήν της, οὔτε τὴν ἰδικήν σας. Ὑγιαίνετε. Σύγγνωτε ἐὰν ἀρνοῦμαι τὰ δῶρά σας. Θὰ εἶναι πολὺ βαρέα εἰς τὴν καρδίαν μου, ἀφοῦ ἡ ἰδική σας μὲ ἀπωθεῖ.. . . . Ὑγιαίνετε ὑμεῖς ὅστις μὲ περιεσυλλέξατε, μὲ ἐπροστατεύσατε, μὲ ἠγαπήσατε. Δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω ὅτι θὰ γηράσητε ἄνευ ἐμοῦ, εἰς τὴν σκέψιν ταύτην τὸ θάρρος μου κλονίζεται».

Συνήθροισα τὰ εἰς τοὺς πόδας μου ἐσκορπισμένα τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ τὰ συνήνωσα μετὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης.

Ἀκολούθως ἐξέλεξα μεταξὺ τῶν διὰ τὸ ταξείδιον τῆς Ἰταλίας προητοιμασμένων κιβωτίων μου, μικρὸν δερμάτινον κιβώτιον εἰς τὸ ὁποῖον ἐπεσώρευσα ἀπαραίτητά τινα ἀσπρόρρουχα καί τινα ἁπλούστατα ἀντικείμενα στολισμοῦ. Ἐξ ὅλων τῶν κοσμημάτων δὲν ἐκράτησα εἰμὴ τὸ ὡρολόγιόν μου, ἥτο τῆς μητρός μου, ἄρα μοὶ ἀνῆκεν.

(ἀκολουθεῖ)